

"אני טקסט פוליטי": ספרות, פוליטיקה וזהות

גיא בן-פורת וחיים וייס

ימי רביעי 16-18

תיאור הקורס: הקורס, המשותף למחלקה לספרות עברית ולמחלקה לפוליטיקה וממשל, מיועד לסטודנטיות וסטודנטים האוהבים לקרוא, מתעניינים בחברה הישראלית ורוצים לשלב בין טקסט ספרותי לקריאה פוליטית וסוציולוגית. הקריאה הפוליטית-סוציולוגית תהיה הרקע לדיון בטקסטים הספרותיים, ודרכם נחשוב מחדש על סוגיות של זהות לאומית, אתניות, מגדר, דת ותפקידה של הספרות. הקורס, מחייב קריאה מרובה ומיועד למי שמוכנות ומוכנים לאתגר הזה. הקורס ייערך במתכונת שנתית של מפגשים שבועיים, כאשר חלק מהמפגשים יוקדשו לשאלות פוליטיות-סוציולוגיות (ומאמרים מרכזיים בתחום) והאחרים ליצירות ספרותיות המתכתבות עם השאלות האלה. בגלל אופיו של הקורס ייתכנו שינויים במהלכו בנושאים ובחומרי הקריאה.

דרישות הקורס:

- א. נוכחות בשיעורים
- ב. קריאת היצירות לקראת השיעור
- ג. כתיבת תגובות לחלק מהיצירות – 30%
- ד. בחינה בסוף הקורס - 70%

מפגש פתיחה: מה זו פוליטיקה? מה זו ספרות?

הצגת הקורס

מפגש 2: ספרות מדמיינת לאום

בנימין זאב הרצל - אלטנוילנד

מפגש 3: על לאומיות וספרות

בנדיקט אנדרסון: קהילות מדומיינות

מפגש 4 : 1948 מדינה ולאום

אניטה שפירא, יהודים חדשים יהודים ישנים, הוצאת עם עובד (1997) הפרק "פוליטיקה וזיכרון קולקטיבי - הוויכוח על אודות 'ההיסטוריונים החדשים'", עמ' 19-45.

אורי בן-אליעזר – המיליטריזם הישראלי

מפגש 5 : הספרות הישראלית דור 48

משה שמיר – הוא הלך בשדות

יורם קניוק - תש"ח

חיים גורי – עד עלות השחר

מפגש 6 : הספרות הפלסטינית-ישראלית והנכבה

אליאס חורי – באב אל שמס

מפגש 7 : אתניות

סמוחה, סמי. 1984. "שלוש גישות בסוציולוגיה של יחסי עדות בישראל". מגמות כ"ח, 2-3 (מרס

1984) : 169-206

סבירסקי, שלמה. 1981. "לא נחשלים אלא מנוחשלים : מזרחים ואשכנזים בישראל, ניתוח

סוציולוגי ושיחות עם פעילים ופעילות "מחברות למחקר ולבקורת, 1981.

מפגש 8 : אתניות בספרות הישראלית

סמי מיכאל – שווים ושווים יותר

שמעון בלס – מעברה

מפגש 9 : אשכנזיות כזהות

ששון-לוי, אורנה. 2013. "אני אשכנזי, ההורים שלי לא רואים את עצמם ככאלה": הבדלים בין-

דוריים בתפיסות של אשכנזיות. "בתוך : שביט, זאב, ששון-לוי אורנה וגיא בן-פורת (עורכים).

מראי מקום : זהויות משתנות ומיקומים חברתיים בישראל. ירושלים : מכון ון-ליר ותל אביב :

הקיבוץ המאוחד. עמודים 149-179.

מפגש 10 : אתניות בספרות הישראלית II

עמוס עוז – מיכאל שלי, ארצות התן, קופסה שחורה
יהושע קנז – התגנבות יחידים

מפגש 11 : לאומיות ודת

אמנון רז קרקוצקין

Brubaker, R., 2012. Religion and nationalism: four approaches. *Nations and nationalism*, 18 (1), pp.2-20.

מפגש 12 : הציונות הדתית בספרות

יעל שנקר, 'אין לנו יוצרים': קהילה דתית לאומית מכוננת את יוצריה: בין זהות קהילתית
לספרות דתית בראשית שנות השמונים, הציונות הדתית: עידן התמורות, ירושלים 2004, עמ' 283
– 322.

חיים באר – עת הזמיר

דרור בורשטיין – אבנר ברנר

אריאל הורביץ, מיטב בינינו

מפגש 13 : אליטות ישנות, אליטות חדשות

אסף ענברי – הביתה

יעל נאמן – היינו העתיד

סמסטר ב

מפגש 14 : מגדר

יפורסם

מפגש 15 : מגדר בספרות העברית

אורלי קסטל בלום – דולי סיטי

תמר מרין – מה אתה מסתכל על

מפגש 16 :- ספרות להט"בית?

יפורסם

מפגש 17 : המדינה והאמנות

חופש הביטוי - יפורסם

מפגש 18 : הספרות פוגשת את הממסד

חנוך לוין – מלכת אמבטיה

נתן אלתרמן – הטור השביעי

דורית רביניאן – גדר חיה

מפגש 19 : אזרחים ערבים – דור זקוף/זהות כפולה

יפורסם

מפגש 20 : ערבים בני זמננו הכותבים עברית

סעיד קשוע – ערבים רוקדים

איימן סיכסק - תשרין

מפגש 21 : הזיכרון ההיסטורי והשואה

זיגמונט באומן – מודרניות והשואה

מפגש 22 : הזיכרון ההיסטורי וספרות השואה

אהרון אפלפלד – פולין ארץ ירוקה, סיפור חיים

לאה גולדברג - בעלת הארמון

מפגש 23 : הסכסוך הישראלי-פלסטיני – נראטיבים

דניאל בר-טל

מפגש 24 : הסכסוך הישראלי-פלסטיני בספרות

יצחק בן-נר תעתועון

מפגש 25 : מלחמת לבנון והמיליטריזם הישראלי

צפייה בואלס עם באשיר

מפגש 26 : ספרות הילדים והחניכה הפוליטית

דבורה עומר – צוללים קדימה

יגאל מוסינזון, חסמב"ה

שרגא גפני (בשמותיו השונים)

מפגש 27 : דיסטופיה

עמוס קינן, הדרך לעין חרוד